

OECD Economic Outlook: December No. 76 – Volume 2004 Issue 2

Summary in Hungarian

OECD Gazdasági Áttekintés: December, 76. szám – 2004. évfolyam, 2. kiadás

Összefoglalás magyarul

AZ OLAJÁR-INGADOZÁSOK ELLENÉRE VISSZATÉR A LENDÜLET

Jean-Philippe Cotis, vezető közgazdász

A 2001-es év visszaesése óta a világgazdaság akadozva működik; a közgazdászok és a közvélemény pedig egyaránt egyenletes, hosszú távú fellendülést szeretnének, amely mentes a tartós geopolitikai kockázatoktól, illetve az olajárak és pénzpiacok terén jelentkező váratlan fordulatoktól.

Bár az elmúlt negyedévek során a gazdasági esélyek jelentős eltéréseket mutattak – mint az Egyesült Államok előretörése, Kelet-Ázsia gyors ütemű fejlődésének mérséklődése, valamint a kontinentális Európa keservesen lassú tempója – úgy tűnik, hogy a háztartások reményvesztettsége mindmáig az egész OECD-re jellemző. A világkereskedelemben rekordnövekedést hozó évet követően e széles körben elterjedt bizonytalanság-érzés már-már ragadósnak tűnik, az üzleti bizalom az Egyesült Államokban és Európában a történelmi átlagánál alig magasabb szintre esett vissza, meghiúsítva azokat a reményeket, hogy a GDP az elkövetkezendő néhány hónapban a trendnél nagyobb mértékű növekedést ér majd el.

E fordulat az akár két hónappal ezelőtt készült, óvatosan derülátó értékelésekkel összevetve is csalódást okozott. Nagyrészt az olajárakban bekövetkezett hullámváltás váltotta ki, amely az OECD-tagállamokban csökkentette a reáljövedelmeket és ezzel együtt a bizalmat. Mindazonáltal teljes joggal bízhatunk benne, hogy a közelmúltbeli olajár-ingadozások ellenére a világgazdaság a nem túl távoli jövőben újabb lendületet kap. A tőkeerős vállalkozásokra és a magas nyereségekre alapozva az üzleti beruházások

fellendülése valószínűleg folytatódik Észak-Amerikában és határozottan elkezdődik Európában, miközben a fogyasztói kiadások a közelmúltban az olajárak kevésbé vészes szintre való visszaeséséből húznak majd hasznot, egy olyan környezetben, ahol a munkahelyteremtés fokozatosan erősödik, és a monetáris feltételek továbbra is nagyon kedvezőek. Mindent egybevetve, még mindig jó okunk van feltételezni, hogy 2005 és 2006 folyamán az OECD gazdaságai a trendet meghaladó növekedést érnek majd el.

Földrajzi szempontból, a fellendülés lendülete hasznot húz a tovább folytatódó ázsiai dinamizmusból; Kínából, ahol a gazdasági aktivitás az év első felét jellemző, kívánatos lassulást követően a harmadik negyedévben felgyorsult; valamint Japánból, amely egy új exportösztönzőn alapuló, látványos visszatérést mutatott be, mely az elmúlt néhány hónap során nyugvópontra érése előtt kiterjesztette hatását a beruházás, a foglalkoztatás és végül a fogyasztás növekedésére is. A fellendülés erejét az Észak-Amerikában elért pozitív változások tovább fokozzák majd. Az azonban továbbra is kérdéses, hogy a kontinentális Európa meghatározó, támogató szerepet játszik-e majd a belföldi végső kereslet szembeszökő fellendülésében.

Az utóbbi kérdésben a jelen *Kilátások* c. kiadvány alaposan átgondolt, ugyanakkor pozitív véleményével Európa mellett teszi le a voksát. Az elemzés szerint 2005–2006-ban a belföldi végső kereslet jelentősen megélnkül majd az euró-zónában, míg a világkereskedelem és az OECD teljesítménye nem gyorsul ezen időszak alatt. Ennélfogva, a kontinentális Európának, különösen Németországnak elegendő önálló lendületet kellene kapnia egy magasabb relatív növekedési út eléréséhez. Ezen forgatókönyv megvalósításához az olajárak és a devizaárfolyamok némi stabilitása szükséges, ami lehetővé tenné a hagyományosan meglehetősen rugalmatlan euró-térség számára, hogy megkezdje az OECD gyorsan növekvő gazdaságaihoz való felzárkózást.

Előfordulhat tehát, hogy az euró jelentős árfolyam-emelkedése növekvő külső egyensúlyhiány vagy további olajár-emelkedés mellett aránytalanul érinti majd a kontinentális Európát, ahol a növekedés még mindig túlzottan exportra épülő, és a magas olajárak nem párosulnak magas teljesítménynövekedéssel és az energia iránti kereslettel.

A magasabb olajárakkal való megbirkózás terén azonban – a többi OECD-taggal összevetve – Európa talán nincs is annyira kedvezőtlen helyzetben. Egy esetleges újabb olajsokk esetén az OECD-országok, az euró-zóna tagjait is beleértve, a korábbinál kevésbé sebezhetőek lennének. Először is, az olajtól való függőség a GDP százalékában kifejezve az 1970-es évek óta felére csökkent, melynek következtében a jövedelemre nehezedő teher jóval kisebb lett a háztartások és a vállalkozások esetében egyaránt. Továbbá, ami sokkal fontosabb, a jelenlegi inflációs várakozások alacsonyak és biztos alapokon nyugszanak, annyira, hogy az emelkedő olajárak ez idáig csak a hivatalos mértékű inflációra voltak hatással, míg a nominálbérek és a maginfláció alig változott. Ezért igen meglepő lenne, ha az OECD országoknak ismét drasztikus helyzetet kellene elszenvedniük, mint az 1970-es években, amelyben a bérek és az árak egyre emelkedve végül ellenőrizhetetlenné válnak és a központi bankok kénytelenek szigorú „megszorító üzemmódra” váltani.

Mindezek ellenére az olajár-változások hatása vonatkozásában a gazdasági képviselők felfogása és a közgazdászok elfogadott bölcsessége látszólag nem esik egybe. Míg az ökonometrikus modellből származó becslések szerint a teljesítményre és inflációra gyakorolt hatás meglehetősen csekély; mégis az olajár-ingadozások játsszák a főszerepet a nyilvános vitákban, és jelentősen befolyásolják a gazdasági bizalmat.

Az említett körülmények mellett kézenfekvő volt a jelen *Kilátásokban* egy külön fejezetet szentelni az olaj gazdaságtanának. Annak megértésére, hogy miért is meghatározó szerepű az olaj, hosszabb távon kell vizsgálandni. Egy olyan világban, ahol az emberek „előrettekintőbbek”, a jövőbeli olajkilátások miatti bizonytalanság jelentősebb hatással bír az aktuális gazdasági helyzetre, mint mondjuk a piaci árak egyik hónapról a másikra bekövetkezett változásai.

E téren az OECD szakvéleménye szerint a közelmúltbeli olajárak biztosan jóval a hosszú távú egyensúlyi szintek fölött voltak, még az OPEC kartell jelentős piaci uralmának figyelembe vételével is. A kínálati oldalon, különösen az OPEC-termelők között, még mindig vannak jelentős, rendelkezésre álló erőforrások, amelyekkel kielégíthető az olaj iránti növekvő kereslet és lényegesen javítható lenne a már meglévő létesítmények hatékonysága. Ezenkívül, az alternatív energiaforrások már akár a jelenlegi árakon is jövedelmezőek lehetnének.

Ez azonban nem jelenti azt, hogy az olajárak gyorsan visszaesnek majd a három-négy évvel ezelőtti, alacsony szintre. Egyrészt, nem biztos, hogy az áresés gyors lesz egy olyan környezetben, ahol az erős geopolitikai bizonytalanság és a nagyfokú áringadozások meggátolják az új olajlétesítményekbe történő beruházást. Másrészt, hosszabb távon az olajárak ugyan némiképp visszaesnek majd, de valószínűleg továbbra is magasabbak lesznek, mint az 1990-es években.

A tartósan drágább olaj világában a dinamikus, feltörekvő gazdaságokból származó kereslet jelentős szerepet játszik majd a jövőbeni árak formálásában. A feltörekvő gazdaságok jelentősége nem pusztán a világgazdaság növekedéséhez való növekvő hozzájárulásukból fakad, hanem – és ami fontosabb – abból a tényből, hogy a gazdasági aktivitásban bekövetkező adott növekedéshez sokkal nagyobb olaj iránti keresletet támasztanak, mint az OECD-átlag. Valójában, a jövőbeni olajárak döntő mértékben fűgnek majd a feltörekvő gazdaságokban, valamint az Egyesült Államokban elért energia-megőrzés terén elért további fejlődésektől.

A nem megújítható természeti erőforrások körültekintő kezelése nem az egyetlen olyan kérdés, amely befolyásolja az OECD-társadalmak hosszú távú fenntarthatóságát. Az állami pénzügyek rendbetétele szintén kulcsfontosságú a jövő generációinak jóléte érdekében. Korábbi vezércikkekkel összhangban most is megismételjük, hogy a meglévő költségvetési tervekben kiindulva, a legnagyobb OECD-országok többsége nem ér majd el jelentős haladást a strukturális hiányok lefaragásában. Ez sajnálatos egy olyan környezetben, ahol a nyugdíj- és egészségügyi reformok fájdalmas vitákat váltanak ki, s ezáltal nehézkesen haladnak.

Természetesen azt remélhetjük, hogy az óvatos privát gazdasági szereplők saját takarékosági erőfeszítéseik növelésével reagálnak majd a közösségi vagyon eltékozlására, és léteznek is pontosan erre mutató jelek. Tulajdonképpen ez az az üzenet, amit a jelen *Gazdasági Kilátásokban* a költségvetési politikák hosszú távú hatásainak szentelt külön fejezet közvetít. Általános szabály azonban, hogy a magánmegtakarítások nem teljesen ellensúlyozzák az állami pazarlást, és ez az óvatossági reakció nemzeti és történelmi viszonyoktól is függhet. Az Egyesült Államok esetében például alig észrevehető.

Végezetül, nem az a költségvetési politika szerepe, hogy fokozza az öregedő népességből fakadó pénzügyi nyomást, inkább enyhítenie kell azt, és felhasználni a folyamatban lévő fellendülést fokozatos, de mélyreható takarékosági rendelkezések végrehajtására.

© OECD 2004

Ez az összefoglalás nem hivatalos OECD fordítás.

Ez az összefoglalás abban az esetben másolható,
ha megemlítsére kerül az OECD szerzői joga és az eredeti kiadvány címe.

**A többnyelvű összefoglalások az eredetileg angol ill. francia nyelvű
OECD kiadványok kivonatos fordításai.**

**Az OECD Online Könyvesboltban díjmentesen állnak rendelkezésre.
www.oecd.org/bookshop/**

További információ kérhető a Közügyi és Kommunikációs Igazgatóság
Jogi és Fordítási Csoportjától.

rights@oecd.org

Fax: +33 (0)1 45 24 13 91

OECD Rights and Translation unit (PAC)
2 rue André-Pascal
75116 Paris
France

Látogasson el honlapunkra: www.oecd.org/rights/

